

Aan de demissionair minister voor Rechtsbescherming
De heer F.M. Weerwind
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Datum 20 juni 2024 Uw kenmerk 5389323
E-mail advies@rsj.nl Ons kenmerk 5463909

Onderwerp Advies wijziging Regeling tvi i.v.m. strafonderbreking en verlof en Regeling vervoer van justitiabelen

Geachte heer Weerwind,

Op 13 mei j.l. heeft de Afdeling advisering van de RSJ (hierna: de RSJ) een adviesaanvraag ontvangen over de wijziging van de Regeling tijdelijk verlaten van de inrichting (Rtvi) en de Regeling vervoer van justitiabelen. Met bijgaand advies reageert de RSJ op deze aanvraag.

1. Inhoud van de voorgestelde wijzigingen

Regeling tijdelijk verlaten van de inrichting

In de Rtvi worden de regels over strafonderbreking voor bepaalde en onbepaalde tijd geschrapt. De regels over de bevoegdheid tot het verlenen van strafonderbreking worden op een hoger niveau, in het Besluit tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen (Besluit USB), opgenomen. De procedure met betrekking tot een aanvraag van strafonderbreking wordt voor zowel volwassenen als jeugdigen in een nieuwe ministeriële regeling opgenomen. De RSJ heeft op 4 mei 2023 reeds een advies uitgebracht over de wijziging van het Besluit USB¹ en stelt vast dat het advies van de RSJ op veel punten is overgenomen. Zo wordt het begrip 'levenspartner' vervangen door 'levensgezel' en wordt in de toelichting bij het besluit nader ingegaan op de belangenafweging ex artikel 2:5f, vierde lid van het conceptbesluit USB.²

¹ RSJ, *Advies wijziging Besluit USB in verband met strafonderbreking*, Den Haag: RSJ 2023.

² Concepttekst zoals voorgelegd aan de Raad van State: *Wijzigingsbesluit tenuitvoerlegging strafonderbreking*, [Wetgeving.nl](https://www.wetgeving.nl).

Met de voorgestelde wijziging van artikel 20, zesde lid van de Rtvi wordt het (volgens de tekst van het conceptartikel) mogelijk gemaakt om meer dan één keer per maand langdurig re-integratieverlof te verlenen als er sprake is van verlof voor een door de Erkenningscommissie justitiële interventies erkende interventie die strikt noodzakelijk is.

Regeling vervoer van justitiabelen

Artikel 19 van de Regeling vervoer van justitiabelen wordt aangepast aan de jurisprudentie van de Afdeling rechtspraak van de RSJ. Volgens de Afdeling rechtspraak dient het uitgangspunt bij een bezoek van een justitiabele aan een arts (in het ziekenhuis) te zijn dat er geen toezichthoudend personeel aanwezig is in de behandel- of spreekkamer. Daarop kan slechts een uitzondering gemaakt worden als dit uit veiligheidsoverwegingen (strikt) noodzakelijk is.

Volgens de tekst en toelichting bij de conceptregeling is de directeur Dienst Vervoer en Ondersteuning (DV&O) verantwoordelijk voor de veiligheid ten tijde van het vervoer van de justitiabele en daarmee ook voor de belangenafweging en de beslissing om al dan niet een beveiligder toezicht te laten houden in de behandel- of spreekkamer. Een medisch onderzoek buiten de inrichting vindt plaats in het bijzijn van een beveiligder als dit in verband met de veiligheid van de arts of ander medisch personeel dringend noodzakelijk is.

2. Advies wijziging Regeling tijdelijk verlaten van de inrichting

De RSJ ziet, gelet op de overgenomen aanbevelingen, geen aanleiding om nu nader te adviseren over de regeling voor strafonderbreking. Wel maakt de RSJ een opmerking over de voorgestelde wijziging van artikel 20, zesde lid Rtvi over het verlenen van langdurig re-integratieverlof voor het uitvoeren van een justitiële interventie.

De RSJ constateert dat de tekst van artikel 20, zesde lid Rtvi niet overeenkomt met de toelichting. Volgens de tekst dient de interventie strikt noodzakelijk te zijn, volgens de toelichting moet het langdurig re-integratieverlof strikt noodzakelijk zijn. De RSJ adviseert de tekst aan te passen zodat duidelijk is dat niet de interventie maar het verlof strikt noodzakelijk moet zijn voor het uitvoeren van de interventie.

3. Advies artikel 19 Regeling vervoer van justitiabelen

De RSJ is positief over de aanscherping van artikel 19 van de Regeling vervoer van justitiabelen. Het uitgangspunt 'niet aanwezig, tenzij' is in lijn met het uitgangspunt van vertrouwelijkheid van het gesprek tussen arts en patiënt en het recht op privacy en het beginsel van minimale beperkingen voor justitiabelen. Hierna volgen enkele opmerkingen over het nieuwe artikel 19 Regeling vervoer van justitiabelen.

Verantwoordelijkheid directeur en rechtsbescherming

De 'directeur van de DV&O' als eigenstandige beslisser past niet in de systematiek van de Penitentiaire beginselenwet, waarin is opgenomen dat de directeur van de inrichting zorgdraagt voor de overbrenging van de gedetineerde naar een ziekenhuis of andere

instelling voor een medische behandeling.³ In de wetssystematiek kennen we alleen het handelen namens de directeur van de inrichting (de zogenaamde lange arm-constructie) en namens de Minister (voor enkele specifieke taken).⁴ De RSJ is van oordeel dat niet de directeur DV&O maar de directeur/het hoofd van de inrichting/instelling verantwoordelijk is voor de belangenafweging en beslissing al dan niet beveiligers in de behandel- of spreekkamer te positioneren tijdens de behandeling van een justitiabele door een arts buiten de inrichting. Uit artikel 42, vierde lid onder c Penitentiaire beginselenwet (Pbw), artikel 41, vierde lid onder c Beginselenwet verpleging terbeschikkinggestelden (BvT) en artikel 27, vierde lid onder c Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen (Bjj) blijkt immers dat de directeur/het hoofd van de inrichting/instelling de verantwoordelijkheid voor beslissingen omtrent medische zorg draagt; de overbrenging voor medische behandeling buiten de inrichting valt daar ook onder.⁵ De beslissing over de aanwezigheid van een medewerker vindt juist plaats in het kader van vervoer voor de medische behandeling van de justitiabele. Deze beslissing dient dan ook te worden genomen door de directeur/het hoofd van de inrichting/instelling (de transportaanvrager). Als opdrachtgever van DV&O is de directeur/het hoofd van de inrichting/instelling verantwoordelijk voor de beveiligingsinformatie. Hij is degene die beschikt over de nodige informatie en risico's met betrekking tot de gedetineerde en kan als enige een goede afweging hierover maken.

Het beleggen van de verantwoordelijkheid voor beslissingen over de aanwezigheid van een medewerker bij de consultatie van een externe arts bij de directeur van de inrichting of het hoofd van de instelling biedt ook waarborgen voor de rechtsbescherming van de justitiabele. Deze kan bij de commissie van toezicht beklag instellen tegen de beslissing van de directeur van een inrichting of het hoofd van een instelling.

In het geval de directeur DV&O verantwoordelijk wordt gemaakt voor beslissingen over het toezicht bij medisch onderzoek, is de rechtsbescherming tegen deze beslissingen niet geregeld. De bevoegdheden en verantwoordelijkheden ten aanzien van het vervoer zelf zijn belegd bij de Minister van Justitie en Veiligheid (DJI) en worden onder mandaat uitgevoerd door de directeur en medewerkers van DV&O. Uit de wet blijkt dat beklag tegen een beslissing over het vervoer bij de Commissie van Toezicht voor het vervoer bij DV&O echter maar zeer beperkt mogelijk is, namelijk bij klachten over het onderzoek aan lichaam en kleding, gebruik van geweld en geweldsmiddelen en gebruik van

³ Artikel 42, lid 4 onder c Pbw.

⁴ Zie artikelen 5, lid 2 en 68a Pbw, artikelen 3, lid 1 en 66a BvT, artikelen 4, lid 2 en 73a Bjj. DV&O heeft geen formeel-juridische basis en kent alleen een Werkinstructie.

⁵ Zie ook: RSJ 27 juli 2023, 23/31683/GA en RSJ 19 mei 2021, R-20/6148/GA: "Op grond van artikel 42, vierde lid, onder c van de Penitentiaire beginselenwet (Pbw) draagt de directeur zorg voor de overbrenging van de gedetineerde naar het ziekenhuis, indien de behandeling van de gedetineerde door een arts daar plaatsvindt. De directeur is verantwoordelijk voor de wijze van uitvoering van dit vervoer, ook al wordt het vervoer (in opdracht van de directeur) uitgevoerd door DV&O. Deze verantwoordelijkheid van de directeur strekt zich ook uit tot het verblijf van de gedetineerde in het ziekenhuis in het kader van een behandeling." [RSJ 23/31683/GA, 27 juli 2023, beroep - Raad voor strafrechtstoepassing en jeugdbescherming \(overheid.nl\)](#) [RSJ R-20/6148/GA, 19 mei 2021, beroep - Raad voor strafrechtstoepassing en jeugdbescherming \(overheid.nl\)](#)

vrijheidsbeperkende middelen.⁶ Een klacht over het toezicht van een medewerker bij het medisch onderzoek van een justitiabele buiten de inrichting valt daar niet onder.

De aanwezigheid van een beveiliging dient volgens de voorgestelde regeling 'dringend noodzakelijk' te zijn. De RSJ merkt op dat deze terminologie afwijkt van de gehanteerde term '(strikt) noodzakelijk' in de jurisprudentie van de Afdeling rechtspraak van de RSJ. De RSJ vraagt zich af of hier een verschil wordt beoogd. In de toelichting wordt hier niet op ingegaan.

Veiligheidsrisico's en beveiliging

In artikel 19 wordt in verband met de belangenafweging alleen gesproken over de veiligheid van de arts of ander medisch personeel. De RSJ gaat ervan uit dat het ook gaat om bijvoorbeeld vluchtgevaar en andere veiligheidsbelangen.⁷ Dat staat wel in de toelichting verwoord maar niet in de tekst van het conceptartikel.

Verder wordt voor het eerst gesproken over een 'beveiliging' terwijl niet duidelijk is welke functionaris hier wordt bedoeld. De Regeling vervoer van justitiabelen kent alleen de transportgeleider die is belast met het toezicht, de beveiliging en de begeleiding tijdens het transport van justitiabelen.⁸ Deze is op grond van artikel 24 Regeling vervoer van justitiabelen ook verantwoordelijk voor een transportrapportage waarin onder meer wordt opgenomen: "f. conflict met medische behandelaar over de aanwezigheid van een transportgeleider bij een onderzoek." Volgens het slot van de toelichting bij de conceptregeling kan de directeur/het hoofd in het kader van de veiligheid ook beslissen tot aanwezigheid van een medewerker van zijn inrichting/instelling bij een externe medische behandeling. De concept-regeling voorziet niet in de aanwezigheid van deze medewerker van de inrichting of instelling. De RSJ stelt voor de term 'beveiliging' daarom te vervangen door 'medewerker belast met de beveiliging', zodat zowel de transportgeleider als de medewerker van de inrichting eronder kunnen vallen. Deze term kan in de toelichting nader geduid worden.

Overig

Artikel 68a Pbw verwijst voor de Commissie van Toezicht voor het vervoer naar artikel 18e Pbw. Dat is inmiddels artikel 18g Pbw geworden na een vernummering.⁹

4. Aanbevelingen

De RSJ komt tot de volgende aanbevelingen:

1. Pas de tekst en toelichting bij artikel 19 Regeling vervoer van justitiabelen zodanig aan dat duidelijk is dat de directeur van de inrichting dan wel het hoofd van de instelling (de

⁶ Artikelen 29 en 35 Pbw, 23 en 30 Bvt en 34 en 40 Bjj. Het beklag inzake het vervoer is geregeld in de artikelen 68a Pbw, 66a Bvt en 73a Bjj.

⁷ In de huidige tekst van artikel 19, tweede lid Regeling vervoer van justitiabelen wordt dit als volgt verwoord: "met het oog op de veiligheid van het transport".

⁸ Zie de begripsbepaling in artikel 1 onder k Regeling vervoer van justitiabelen.

⁹ *Stb.* 2022, 345.

transportaanvrager) verantwoordelijk is voor de beslissing over toezicht bij de medische behandeling van een justitiabele door een arts buiten de inrichting.

2. Vervang in artikel 19 Regeling vervoer van justitiabelen de term 'beveiliger' door 'medewerker belast met de beveiliging' en voeg toe dat diens aanwezigheid bij een medisch onderzoek strikt noodzakelijk moet zijn in verband met de veiligheid van het transport. Geef in de toelichting aan dat deze medewerker een transportgeleider en een medewerker van de inrichting/instelling kan zijn.

3. Pas de tekst van artikel 20, zesde lid Regeling tijdelijk verlaten van de inrichting aan zodat duidelijk is dat niet de interventie maar het verlof strikt noodzakelijk dient te zijn om de interventie uit te voeren.

De RSJ is graag bereid een en ander toe te lichten.

Met vriendelijke groet,
namens de Afdeling advisering van de RSJ,

Han Moraal
Algemeen voorzitter

